STOCKHOLMS-TIDNINGEN EESTLASTELE

Nr. 192 (2686) Teisipäeval, 24. augustil 1954 11. aastakäik Stockholms-Tidn. Tr., Sthlm. 1954

Purunenud E-armee kava asemele otsitakse uut

BRÜSSEL. — (ST) Vaevalt on Europa kaitseühiskonna kava surnud ja maha maetud, kuid Prantsuse peaminister Mendès-France juba uue kava kallal tööle on asunud. On tõenäolik, et ta selle esitab juba oma välk-külaskäigu ajal Londonis Churchillile. Praegu valitseb kogu Euroopas ebatavaline diplomaatlik aktiivsus, et leida mingit võimalust kokkuvarisenud EDC kava asemele.

Esimesed katsed EDC asendamiseks algasid Brüsselis juba enne, kui ametlikult oli teada konverentsi kariléjooksming. Mendès-France pidas selles, asjas nõu Adenauerl, Spaaki, Belgia välisminister Beyenl ja Itaalia Piccioniga. Pikad kõnelused olid tal ka USA erisaadik Bruce'iga.

Praegu ei ten keegi, kuidas E-armee asendaja peaks välja nägema, kuid üks võimalus on käepärast: iseseisev Lääne-Saksa armee Atlandi pakti liikmena.

Mendès-France seletas, et ta ei ole Briti või USA ettepaneku vastu, muuta Saksamaad iseseisvaks. Kuid see tähendaks ikkagi kuudepikkuseid diskussioone Prantsuse parlamendis.

Kommentaarid Brüsseli fiaskole pole ainult pessimistlikud. Oeldakse, et see konverents puhastas suurel määral õhku. Arvamised lähevad lahku aga selles suhtes, millise otsuse teeb nüüd Prantsuse parlament. Kui see jätab EDC pakti ratifitseerimata, siis pole kahtlust, et Saksamaa teisel viisil üsna varsti tagasi saab oma suveräänsuse.

Adenauer ütles koguni, et Mendès-France kava oligi olukorda viia nii kaugule, et parlament annaks oma toetuse pakti ratifitseerimisega tema valitsusele, kuna kõigile peaks olema selge, et see on kõige mõistlikum lahendus.

— Brüsseli konverentsi tulemused olid väga kasulikud pakti võimaliku ratifitseerimise seisukohalt, ütles Spaak.

Peale tema on paljud poliitikud arvamisel, et Prantsuse parlament hoolimata olukorrast Brüsselis ratifitseerib EDC pakti, kartes poliitilist isoleerimist ja relvastatud Saksamaad, mida ei pidurda isegi EDC-pakti siduvad punktid.

Mendès-France näib ise olevat arvamisel, et ta ei tee Brüsseli olukorrast parlamendi ees usalduse küsimust, vaid valitsus jääb endiselt ametisse. Ta esitab tõenäolikult parlamendile EDC pakti selle algupärases versioonis ratifitseerimiseks, kui nädala lõpul selles küsimuses suured parlamendivaidlused algavad. Seega tuleb rahvasaadikul kanda vastutust, kas Euroopa kaitseühiskonna mõte realiseeritakse või mitte.

Ta näis juba ette arvestanud olevat, et tema muudatusettepanekud olid vastuvõetmatud teistele EDC riikidele. Sellega asetas ta parlamendi täie teravusega probleemi ette, ilma et sellega oleks ähvardatud valitsuse eksistents.

Aser Kivisaar Põhjala 1500 m noortemeistriks

Soomes Seinäjokis laupäeval toimunud kolme põhjariigi — Rootsi, Norra, Soome — noorte maavõistlusel kergejõustikus võitis Rootsi meeskonnas võistlev eesti poiss Aser Kivisaar ülekaalukalt esikoha 1500 m jooksus uue isiklikku redordiga 3.58,2. See võit on märkimisväärne ka seetõttu, et esmakordselt eestlane võitis keskmaajooksus kuulsaid Põhjala rahvaid, praegusel juhul nende rahvaste järelkasvu eliiti.

Jooksu kohta pole veel saabunud täpsemaid detaile, aga ilmne on, et Aser Kivisaar lõppringil tuli välja võimsa spurdiga, millele keegi vastata ei suutnud. Oma järgmisest vastasest, Rootsi junioride meistrist B. Hallist tuli ta finishi 2,6 sekundit varem, mis vastab umbes 20-meetrilisele edumaale. Jooksu paremusjärjestus oli: 1. Kivisaar (Rootsi) 3.58,2; 2. Hall (Rootsi) 4.00,8; 3. Hakkanen (Soome) 4.01,4; 4. Räty (Soome) 0.01,8. Norralased Skovdahl ja Bråthen jäid viimasteks aegadega 6 ja 10 sekundit Kivisaarest tagapool.

Aser Kivisaar.

20-aastase Aser Kivisaare tulemus 3.58,2 on samaaegselt ka uueks Eesti pagulaskonna rekordiks. Eelmine oli 4.00,4 ja püstitatud ainult aasta tagasi Arnold Valde poolt Halmstadis. Eesti kõigi aegade paremustabelis on Kivisaar neljas meès alla nelja minuti. Esimese eestlasena jooksis alla 4 minuti Erich Veetõusme kevadel 1941 Tallinnas, saavutades tulemuseks 3.59,8. Parima saavutuse on eestlastest teinud Saaremaa mees Mihail Velsveebel, kes enne Helsingi olimpiamänge Kilevis 10. juunil 1952 võitis venelaste paremikku, ungarlasi Iharost ja Tölgyesi ning tshehhi Cevonat uue N-Liidu rekordiga 3.48,2, tulemusega, mis muide on täpselt 10 sekundit parem Kivisaare värskest rekordist. Seejuures kaotas Velsveebel tookord rinnaosaga jooksu võitnud Ungari meistrile Beresile.

Eesti kõigi aegade edetabelis on Kivisaarest eespool ka temaga ühevanune Tartus põllumajandustedust õppiv Hubert Pärnakivi, kes tänavu maavõistlusel Läti vastu oli Velsveebelist parem. Eesti kõigi aegade paremik 1500 m jooksus on seega praegu alljärgnev:

3.48,2	Velsveebel	1952
3.50,4	Veetõusme	1950
3.55,4	Pärnakivi	1954
3.58,2	Kivisaar	1954
4.00,4	Prõõm	1937
4.00,4	Valde	1953

Rein.

Veel teateid orjalaagreist

Eestist küüditati enam kui Lätist

Viimasel ajal on läbi raudeesriide imbunud mitmeid teateid eestlaste kohta N. Liidu orjalaagrites. Saksamaal ilmuv "Eesti rada" tõi oma viimases numbris ära tõlendavaid andmeid, mis sisaldavad uusi nimesid, osalt aga langevad kokku endiste teadetega. Üks teadete andjaist, kaheksa aastat mitmetes orjalaagrites vaevelnud saksa päritoluga advokaat Eestist, jutustab, et eestlased on alati tugevasti kokku hoidnud ja kõigi gaaslaste vastu osutanud abivalmidust.

Nimetatud advokaat mäletab oma Siberi kohtumistest mitmetes laagrites järgnevaid eestlasi:

1. Kolonel Vanaveski. 2. Kolonel Saar. 3. Vandeadvokaat Pikk, Tartust. 4. Velsker Väas, Viljandist. 5. Vandeadvokaat ja end. Eesti peakonsul Leningradis Tomberg. 6. Väliba, eesti kunstnik. 7. Olümpiavõitja laskmises Kivistik. 8. Järve, sunniteöl punase valvuri poolt raskelt vigastatud. 9. Lukusepp Tamberg. 10. Breede, kindral Breede poeg. 11. Ellert, noorem-arst Viljandi haigemajast. 12. Hans Kafel, Saaremaalt, surnud Uuralis 1946. 13. Heino Mikiver, maalikunstnik.

Andmete andjal on mulje, et N. Liidu sisemaa laagreis olevat hoopis rohkem eestlast kui lätlasi, millest ta oletab, et mele rahvas olevat küüditamiste kaudu suuremal määral kannatada saanud.

Kurioosumina jutustab ta, et laagris 04 on ta koos olnud end. Riigikogu-liikme ja pärastise ENSV hariduisministri Andreesen'iga, kes oli mõistetud 25 a. sunniteöle.

Varem ära toodud teadete puhul mõrvatutest ja küüditatutest Abja ümbruskonnas, on saabunud tõlendavate andmete kohaselt H. Karu Alliku talust ja J. Prikk Kaubist mitte küüditatud, nagu varem teatatud, vaid mõrvatud kodumaal peale arresteerimist.

Esimese perekond elas veel 1948. aastal oma talus, kuna H. Karu talupidamine konfiskeeriti ja ablaasa koos kõige väljksma tütre Vaikega elas Kulla alevis. Veel mõrvati samaaegselt Halliste alevis majaomanik A. Jaanson ja kontrollimata andmeil omakaitse ülem Tammaru.

Küüditatute hulgas on veel „Teearu" kohapidaja J. Sinivõli ja „Kõstri" taluomanik R. Akel. Tõnisson „Purna" talust varjas ennast küüditamise eest 4 aastat. 1953. a. kevadel läks ise vabatahtlikult politseisse. Mis temast hiljem sai, ei ole teada. Tema naine ja laps küüditati varemalt. Schulz-Kaubist, rahvuselt sakslane, küüditati koos perekonnaga, samuti tema tütardest, kes oli abielus Meeme Veissongia. Mees läks vabatahtlikult naisega kaasa, aga hiljem tuli Eestisse tagasi ja töötab raudteel. Olga Schulz jäi N. Liitu.

1941. a. küüditatuist tuli 1945. a. tagasi „Kõrgemäe" talupidaja P. Lapp ja „Läti" taluomanik Anna Tünder, kes aga ei ela enam oma talus.

Edasi on toimetus saanud mõningaid andmeid N. Liidu orjalaagreis viibivate eestlaste kohta. Nii oli Narilski linnas vangilaagri arstiks eestlane dr. Reimaste, kes ravis seal tbc-haigeid ja haigestus hiljem ka ise tbc-sse. Edasi oli samas laagris veel arstiks dr. Luhari Tallinnast. Viimane vabanes 1952. aastal ja jäi N. Liitu.

Narilski linna orjatöölaagreis viibib teiste hulgas veel järgmisi eestlasi: Paul Rätnik, Tallinnast, kanda 10-aastast karistust ja jäeti peale seda sinna sundasumiseks. Karist (Tartust), istus 10-aastast karistust. Kohv (pärit Pärnumaalt), istus 10-aastast karistust Omakaitsesse kuulumise eest. Pikanõmme — kannab 10-aastast karistust Omakaitsesse kuulumse eest. Ojavool (Saaremaalt), istub 25-aastast karistust. Oli saksa sõjaväe ohvitser. Imme (Tallinnast), kannab 10-aastast karistust seepärast, et tõmbas valmiste päeval ühes Tallinna punases nurgas punase lipu maha. Raatus (Tallinnast), kannab 10-a. karistust. Tihane 17-aastane tüdruk Tallinnast. Kangus (Tartumaalt), suri Narilski linna orjalaagris 1947. aastal. Org — suri samuti 1947. aastal. Lepp (Tartust), oli eesti sõjaväe ohvitser ja kannab 10-aastast karistust.

Tiello KROONIKAVEERG

Ameerika Ühendriikides on tulemas tänavu lähed tähtsad valimised. Ühed sellised toimuvad novembris, kus demokraadid ja republikaanid jõudu proovivad kohtade arvu pärast parlamendis. Teised seisavad juba päriselt ukse ees, need on Eesti Rahvuskomitee esinduskogu valimised.

"Vaba Eesti Sõna" leheküljedel domineerivad juba mõnda numbrit erinevate rühmituste programmid. Kuna USA eestlaskonnal on üksainus ajaleht, siis tuleb kõigil rühmitustel leplikult jagada sama foorumit oma seisukohtate teatavaks tegemiseks.

Viimases lehes on neile igaühele antud kasutamiseks üks leheküljekus vastava rühma kandidaadid võivad teatavaks teha, millised viisil nad Eesti Rahvuskomitee esinduskogus kavatsevad eestluse heaks töötada.

K/Ü "Nordic Press" juhatus on teinud sellekohase ettepaneku, et igal rühmitusel, vaatamata arvulisele suurusele, on kasutada valimispropagandaks ajalehes üks leheküljekesse. Selle otsuse puhul deklareerib "Eesti noorsoötöö rühm": "NP juhtuse liikmed, kelle enamik kandideerib esinduskogusse, on oma otsuse teinud põhimõttel, et demokraatiat ei või väänata ei oma rühma ega kellegi teise huvides. Seda oskame me hinnata, see on aus mäng!"

Ligi kümne aasta jooksul ei ole Rootsi eestlaskonnas omavaheliste asjaõlenduste juures sellist tunnustavat deklaratsiooni kuulda olnud.

*

Ameerika on suur riik ja sealsed valimised puudutavad tervet maailma, kaasa arvatud ka Rootsi. Isegi siis, kui on tegemist eestlaste esinduskogu valimistega, tõmbab see ka Euroopat kaasa.

Nii on sealse valimisvõistluse areenil kaastegev ka dr. Oskar Loorits, kuigi ta kandideeri. Ta kirjutab "Eesti Noorsoötöö rühma" leheküljel „muu hulgas:" Meie rahvusorganismi varitsevad juba praegu rasked ihulised ja vaimsed haigused, mis muutuvad eestluselle seda elukõrdetavamiks, mida epidemiliselt nad meid nakatavad. Kannatavalt kodumaalt saame masendavaid teateid, kuidas levinevad seal tuberkuloos, reuma, neuroos, jne. Kuid juba sõja- ja okupatsiooniaastalist mäletame, kuidas nakatas meid ka vaime laostumine, kuidas levines aina laiemalle spekulatsioon ja sulitamine, võltsimine ja alatus."

Edasi kirjutab dr. O. Loorits: "Kui tugev aga püsib eestluse elujõud ja eetiline tase vabas maailmas? Kas ka paguluses ei varitse meid vaimseid nakkushaigusi, mis võtavad järjest epideemilisema ilme? Kõigepealt see pagulasille nii üldtuntud ja paljupilgatud hingeline allaküik ja tõmbumine tühjaks liivakasti-mänguks, õhulossitamiseks või koguni iseenda imagineeritud suuruse jumaldamiseks fantaasias."

*

Eeltähendatud tervisirikete puhul tuleb küsida, kas siia loetelusse ei kuulu ka KÕRGE VERERÕHK, millest mõne päeva eest selle lehe veergudel lugeda võisime asjatundliku arsti sulest.

On väga võimalik, et kõrge vererõhu viga rohkem esineb Rootsis kui Ameerikas, sest sealse valimiskampaania argumendid on üsna tagasihoidlikud oma toonilt, sisaldades enam positiivseid kavasid praktilisteks rahvusliikuks tööks, kui vastaste eltamist ja mahategemist. Igal juhul USA eestlaste valimisvõitluste stiil vähemalt trüüksõnas on positiivne ja kultuurne ning näib põhjenevat demokraatlike mängureeglite austamisele. Joonealuses küll tähendatakse, et esineb ka sosistamiskampaaniat ja muud selletaolist propagandataktikat, kuid see ei kujune vist määravaks. Loodetavasti ei tarvitse kansmaalastel teiselpool suurt merd valimiste järele pidada mitu aastat mitmesuguseid protsesse, nagu see paraku on sündinud meil Rootsis.

Eesti Rahvusorganisatsioonide rühma leheküljel on võetud sõna ka valitsuse küsimuses ja need sõnad on öeldud õige tugeva raskuse ja kaaluga. Kuna aga Rootsis püsivad veel ilusad ilmad ning sisepoliitiline hooaeg seetõttu pole veel alanud, ei ole põhjust seda osa USA eestlaste valimispropagandast siin korrata. Oslo-meeste iseloomuomadused on seal õige põhjalikult läbi analüüsitud ja arutatud.

*

Euroopa-armee lepingu kava läbikukkumine on eestlaste poolt võrdlemisi rahulikult vastu võetud. Arvatakse nõnda, et see olekski vahest olnud poolik ja keerulne lahendus ning et Euroopa kaitseühiskonda on raske üles ehitada lepingule, mis vaevaga kokku traageldatud.

Stockholmi vetele on saabunud jälle külalisi. Umbes samal kohal, kus mõne nädala eest seisis veelaste raskeristlieja, heitis ankru Ameerika oma. Ja see on suurem.

Ameeriklasi saabus Stockholmi külastama 1.600 meest. Nad jäävad siia, terveks nädalaks. Eks siis hiljem näe, millise laevastiku eesindajad oma maale teevad rohkem good-willi Stockholmi naispere hulgas, kas ameeriklased või venelased. Järeldusi sellest saab teha tivoli tantsupõrandal, kus nüüd vene paberosside asemel hakatakse suitsetama ameerika sigarette.

Jaan Kitzberg 50-a.

Ameerika Hääle eesti saadete toimetaja New Yorgis Jaan Kitzberg pühiseb 25 augustil oma 50-aastast sünnipäeva.

Jaan Kitzberg sündis nätiekõrgniku August Kitzbergi pojana Tartus, õppis Aleksandri ja Treffneri gümnaasiumides ning ülikooli õigusteaduskonnas. Paralleelselt ülikoolitõõga alustus Jaan Kitzberg ajakirjanduslikku tööd "Postimehe" toimetuses välisosakonna abitoimetajana. Ajakirjanikuna pääseb Jaan Kitzbergi organiseerimisvõime ja suleosavus kiiresti mõjule — varsti on ta "Postimehe" välisosakonna juhataja, siis toimetuse sekretär, tegevtoimetaja ning lõpuks 1936 aastast peale kuni iseseisvuse lõppu peatoimetaja.

Oma kutsetöö kõrval lõpetas Jaan Kitzberg Tartu ülikooli õigusteaduskonna, kuuludes akadeemiliselt EÜS-i. Ajakirjanike Liidus on Jaan Kitzberg kuulunud pikemat aega juhatusse ning on esindanud eesti ajakirjandust ka välismaal.

Viimati oli ta kodumaal ringhäälingu teenistuses, kust ta vangistati aprillis 1944 n.n. rahvuslaste vahistamisaktsiooniga. Pärast mõnenädalalist vangistust ta vabanes uuesti, põgenedes rinde kokkuvarisemisel koos perekonnaga Saksamaale. Pärast kapitulatsiooni oli ta juhtivalt tegev Briti tsooni eesti põgenike elu korraldamisel ja nende huvide kaitsmisel Lüübeki eesti komitee esimehena ja Briti tsooni keskesinduse esimehena. Viimasena külastas ta koos Lübeki laulukooriga ka Stockholmi eesti laulupidu a.1948, tuues Saksamaa-eestlaste tervitusi.

USA-sse emigreerunult töötas ta alul mitmel alal, kuni ta 1951 a. sügisel kutsuti Ameerika Hääle toimetajaks.

Tublit eestlast, andekat ajakirjanikku ja head sõpra tuletavad tema tähtpäeval siinpool suurt lompi meelde tema kolleegid, sõbrad ja tuttavad. Palju jõudu ja edu teiseks poolsajandiks!

Toimetuse aadress:
Stockholms-Tidningen, Estniska red. Vattugatan 12, Stockholm.
Telefon: keskjaam 22 20 00.
Telegrammi-aadress: Stoctid.
Postgironumber kuulutustele 1501, tellimisteks Stockholmis 2896 ja väljaspool Stockholmi 3686. Tellimishind: C-väljaanne kr. 4.50 kuus, A+C väljaanne kr. 7.75.
Chefred. och ansvarig utgivare Carl Kreuger

Siit ja sealt

● **Saksamaa eesti skautide juht, nooremskautmaster Erich Roodus sõitub emigrandina Kanadasse. Skauttöö keskuse juhataja kohused võtis üle abijuhataja skautmaster U. Semmel. Erich Roodus külastas muide mõni aasta tagasi Stockholmi, kus ta võitis osa suurlaagrist Drevvikeni läres.**

● Saksa punase risti otsimisosakond Hamburgis otsib leitud lapse Tiina Rõigase, sünd. umbes 1943, vanemaid või sugulasi. Vanemad olevat elanud Tartus, Toome või Tamme tänaval, Ema — pr. Rõigas olevat pärit Põltsamaalt, kus ta isa käsitöölisena olevat omanud väikese maja maafükiga. Edasi otsitakse poeglapse Ditmar Plistkini, sünd. Hamburgis 27. 12. 41., ema Anna Plistkini, sünd. Rövermann, pärit Narvast, sünd. 17. 1. 17. Sõjaajal olevat ta teennud ühel saksa aurikul. Kodumaal on ta elanud Tallinnas, Liivalaia tän. 29—3. Pr. Plistkini teine laps (väljaspool abielu) Neeme, sünd. 15. 4. 43., olevat ühelt Jaan Kalmp'ilt, kes olevat teeninud saksa mereväe juures.

● **Australiast viibib külaskäigul Rootsis pr. Elisabeth Westerholm. Muide oli ta mõnda aega oma venna, pastor Adolf Kaarme juures Wilhelminas. Pr. Westerholm sõidab kuu lõpul tagasi Sydneysse.**

TOETUSI KOOLIKAPITALILE

Eesti Koolide Toetuskapitalile on laekunud suve jooksul uusi toetusi. Suuremaid summaid on saatnud järgmised kaasmaalased: V. Minneste, USA, kr. 205.12, A. Vendt, Olofström, 21 kr., E. Merendi, Eskilstuna, 30 kr., H. Rüster, Kedjesåsen, 29 kr., I. Kaln, Stockholm, 20 kr., E. Lipp, Storfors, 30 kr., J. Koit, Tumba, 22 kr., A. Leisk, Rockneby, 50 kr., H. Kamarik, Trollhättan, 40 kr., R. Pello, Vänersborg 20 kr., dr. M. Linnaks, Nynäshamn, 20 kr., pr. A. Haglind, Östersund, 50 kr., dr. I. Sulg, Malmö, 25 kr., pr. L. Amos, Stockholm 25 kr., dr. O. Kersalu, Härnosand, 20 kr., dr. E. Peterson, Stockholm, 25 kr., A. Paalo, Saltsjöbaden, 20 kr., V. Eydal, Sollentuna, 30 kr., O. Viin, Luleå, 25 kr., A. Paal, Kumla 30 kr., M. Laks, Sandared, 40 kr.

Eesti Koolide Toetuskapital avaldab kõigile toetuse andjalle palju tänu ja palub neid kaasmaalasi, kelle käes on veel E. Koolide Toetuskapitali korjandusleht, need koos toetusega kooliaasta alguks Eesti Komiteesse lahkesti ära saata.

Teised lehed

Võitlejate ühingu

hälälekandja „Võitleja" toob oma New Yorgi kirjasaatja sulest ära kirjutise „Koi ja kreissaag", milles pahandatakse, et USA-s olevat tekkinud opositsioon sõjameeste ühingute poliitilise hoiaku vastu. Pahandatud kirjasaatja annab edasi järgmisi mõtteid „parteimeeste" kohta:

„Mitte koi, vaid kreissaag on käima pandud sõjameeste organisatsioonide ja nende tegevuse kallal!", ütles Vabadusristi kavaler Enn Heinaru Willimanticust, Connecticuti osariigist, „Vana Vunts", nagu teda paljude sõprade poolt hüütakse. Sealt peale jäl siis nii, et tegemist on kreissaega ja viimase usinateks kälvitajateks on parteimehed, kellel on hirm sõjameeste koondumise edusammude pärast.

Kaasvõitleja Heinaru seletas seda nähet järgmiselt: parteilise mänguorganiseerijali poliitikuil on hirm, et kui sõjamehed on Eesti jälle vabaks võidelnud, siis viimaks hakkavad nad enestele ka sõnaõigust nõudma. Sõnaõigust aga ei taheta anda ei rahvale ega sõjameestele, seda tahetakse hoida peamiselt parteide staabimeeste eesõiguseks, kes oma suures tarkuses kõik rahva eest ära otsustavad ja määravad.

Miski ei takista parteimehi liituma sõjaveteranidega ja kulutama enda aega ning tööjõudu tööks ja võitluseks Eesti vabastamiseks. Kui aga endised sõjamehed koonduvad ja mõned nendest esinevad USA eestlaskonna esindusorganisatsioonl valimistel, siis pannakse nende kallal kreissaag tööle!

„Vajame suuremat poliitilist aktiivsust sõjameeste poolt", arvas ksv. Enn Heinaru. „Mida rohkem sõjameheesindajaid meie Esinduskogusse valime, seda suurem on eesti vabadusvõitlejate sisepoliitiline kaal ja seda rohkem saame kaasa mõjuda eestiaskonna sisepoliitilise elu tervendamisele."

Ksv. Alo Karemaa New Yorgist, Teise Maailmasõja võitleja, arvas koguni, et sõjameestel peaks olema võimalus poliitilisi parteisid korrale kutsuda, kui need Eesti ja eestlaste huvid unustavad ja oma rühmahuvid esiplaanile seavad."

Venelastel luba sakslannadega abielluda

HAMBURG (STE) — Saksamaal idatsoonis valitses senini keeld, et vene kodanikud ja sõjaväelased ei tohtinud sakslannadega abielluda. Sõjaväelastel oli isegi igasugune suhtlemine sakslastega keelatud. Nüüd on see otsus muudetud ja vene kodanikud ja teenistuses olevad ohvitserid võivad sakslannadega abielluda esimesest juulist arvates. Sõdurid ja allohvitserid peavad aga ootama kuni nad teenistusest vabanevad.

TUNTUD SAKSA KIRJANIK Arnold Zweig on asunud Ida-Saksamaa propaganda aparatuuri teenistusesse ja kirjutab pidevalt poliitilisi artikleid, milledes ta tungib teravalt kallale ildukantsler Adenauerile ja USA välispoliitikale. Zweig põgenes Hitleri ajal Palestiinasse ja elas mõni aeg Israelis, kuid tuli mõni aeg tagasi Ida-Saksamaale, kus ta töötab Ida-Berliinis punaste ülesandel.

AMEERIKA AMETIVÕIMUD on arvamisel, et punase Vietminh juht Indo-Hiinas — Ho Chi Minh — on surnud, vaatamata sellele, et punased saatsid tema nimele terve rea tervitustelegramme suure võidu puhul Genfi konverentsil. Ameeriklased väidavad, et Ho pole ennast enam pikema aja kestel avalikkusele näitanud, samuti ei ole temast ilmunud enam uusimaid fotosid.

BRITI ASTROLOOGIDE kalendris tehakse ennustusi 1955. aastaks ja märgitakse, et kõik diktaatorid kaovad järgmisel aastal. Malenkovi suhtes teevad inglased siiski ilmse erandi, kuna nad märgivad tagasihoidlikult, et Malenkov ei jää võibolla enam N. Liidu poliitbüroo juhiks.

Uus kuu algab!

Uuendage tellimised aegsasti

"Ohustatud siilpositsioon".

Õppetöö algus eesti algkoolis

Stockholmis toimub esmaspäeval, 30. augustil kell 11 kooli ruumes, Brunnsgatan 11, korraldatava aktusega. Aktuse valmuliku kõne peab praost A. Täheväli. Pärast aktust toimub õpilaste tõlendav registreerimine algkooli kõikidesse klassidesse (s. o. 1—6 klassini).

Koolijuhataja.
U. JUUNO

Valdas-Rentik haiglast koju

Taanist Koldingi haiglast saabusid nõidalavahetusel Stockholmi tagasi Peet Valdas ja Aleksander Rentik, kes teatavasti teel Flensburgist Kopenhaageni raske autoõnnatuse läbi tegid põrgates vastu puud. Peet Valdas on põrutusest ja haavadest nüüd peaaegu täiesti paranenud, kuna Aleksander Rentikul on jalg alles kipsis. Kuna aga tegemist on ainult vähema luuvigastusega ja mitte suurema murruga, siis ei kesta kaua ka tema täielik paranemine. Auto teatavasti purunes täielikult.

Noorte suvipäevad ülitsriedis

KEMPTEN (STE) — Eestlaste Keskkomitee korraldusel toimuvad Lõuna-Saksamaa noorte suvipäevad Kempteni lähedal asuvas Alitsriedis. See on noorte puhkelaager, mille korraldamise võimaldas „Vaba Euroopa" majandustik abi. Laager kestab kümme päeva. Suvipäevade avamine toimus 20. augustil, millal helisati kutrordis ka Eesti lipp. Puhkusel viibivate noorte üldarv on 72. Paikkondadest on esindatud Memmingen, Geislingen, Göppingen, München, Kempten, Ludvigsfeld, Rosenheim, Würzburg, Dillingen, Ingolstadt, Eppishausen ja Augsburg. Lõuna-Saksamaa noorte kõrval viibivad laagris ka 9 eesti noort Hamburgist. Suvipäevade juhatajaks on EÜSL-li koolitoimkonna liige õpetaja L. Lüniste. Ka oli suvipäevadele oodata rohkearvuliselt küülalisi, kelledest tuleks märkida „Vaba Euroopa" esindajaid, ÜESL-i kooliteimk. esimeest härra Hintzerit, Lõuna-Baieri kog. õpetajat K. Veemi, skm. Ülo Semmelit, „Am. Hääle" esindajaid ja kohalikke saksa ajakirjanikke. Kogu suvelaagri tööd ja tegevust kannab mõte, et „nad kasvaks Eestile, oma kauni kodule".

● Nürnbergi eestlased valisid oma rahvuskoondise juhatuse esimeheks Paul Raidi, kirjatoimetajaks Ormar Foogi ja laekuriks Naima Socääre. Revisjonikomisjoni valiti Oskar Kink ja Kaljo Pungas.

Kurnamispoliitika Eestis

NEW YORK (ME) — 6. augusti eelõhtul esines "Ameerika Hääle" eestikeelses saates Vaba Eesti Komitee liige A. Kütt, kõneldes Eesti annekteerimise 14. aastapäeva puhul kodumaale. Oma kõnes A. Kütt käsitas Moskva väljakurnamispoliitikat.

Ta ütles muuhulgas:

Eesti kaubavahetus Nõukogude Liiduga sünnib Moskva diktaadi alil ja ainult Nõukogude Liiduga. Eesti rahvale ei anta täit selgust selle kohta, kui palju missuguseid kaupu liigub Eestist Nõukogude Liitu ja Nõukogude Liidust Eestisse ja missuguste hindadega. Kokkuvõtlikke andmeid selle kohta varjatakse sellepärast, et nende avaldamise korral oleks väärramatult selge isiaiasi, et eesti rahva ekspluateerimine Moskva poolt sünnib praegu tempoga, mille kõrval oli lapsemäng maailmas paarsada aastat tagasi praktiseeritud niinimetatud kolonial-majandus. Selle asemel, et anda majandusliikku informatsiooni, on kommunistlikud propagandaorgandid aegajalt jälgede segamiseks avaldanud teateid mõnede kaubapartiide kohta.

Mis ülevaadet kaubalikkusest saab anda see, kui neli harvadel juhtudel, mil tekstiilkaupu jõuab nüüd Eestisse, teatatakse rõõmsalt, et ühe, kahe või kolme miljoni rubla eest riiet on sisse lõõnud, samal ajal aga surnuks valgitakse tõsiasi, et Eestist läheb Nõukogude Liitu ümmarguselt 1.500.000.000 rubla eest aastas tekstiilkaupu. mis on valmistatud Kreenholmis, Baltl Puuvillavabrikus, Sindis ja reas teiste Eesti tekstiilitehastes?

Või mis selge pildi andma see, kui küll sageli üles loetakse need vagunid metalli, mis on Nõukogude Liidust tulnud töötlemiseks Ilmarise, Krulli ja Volta tehastesse, kus selle metalli väärtus kümne- ja kahekümnekordistatakse, et hoopis väike murdosa nende tehaste toodangust jääb Eestisse ja et kohutavalt suur protsent sellest läheb Nõukogude Liitu.

Ollakse küll väle mainima, kui näiteks Krulli tehastest, mis on ümber ristitud Tallinna Masinaehitustehaseks, läheb seadmeid — üttleme — Kohtla-Järve gaasitehasesse. Aga mis kasu on eesti rahval Eestis valmistatud seadmetest ja aparaatidest, mis küll lähevad Eesti pinnal asuvatesse tehastesse, kuid rakendatakse seal tööle saadute valmistamiseks, mis omakorda liigemäle sajaprotsendilliselt lähevad ikkagi jälle Nõukogude Liitu?

Või võtame praeguse elamuteprõõlemi Eestis. Nõukogude Liit hävitas sõja ajal tuntava osa Eesti elamutest. Kommunistlikud võimumehed uhkeldavad pärast sõda juurdeehitatud elamispinnaga, mis aga tegelikult kaugele maha jääb ehitusgeevuiksi vahas Eestis. Seejuures ainuüksi

Eesti tõlisetehased valmistavad ühe aasta jooksul nii palju telliskive, et neist oleks ühe aasta jooksul võinud püstitada kõik need hooned, mis on Eestis tegelikult ehitatud kogu pärastsõjaaegse ajajärgu üheksa aasta jooksul.

Kuhu jäi ülejääk? Kaheksa pärastsõja aasta tellistetõõdang on jällegi läinud Nõukogude Liitu. Eestis valitseva korterikitsikuse tõttu on aga kommunistlik propaganda sündsamaks pidanud ka sellest vaikida. Või kuidas on lugu kalaga? Nüüd ei püüda küll praegu just nii palju kui vabas Eestis, kuid palju sellest ei puudu.

Kuhu on kadunud, nähteks rõlmed? Neid sai tõõline vabas Eestis, olenedes hooajast, esta ühe tunni paiga eest kaks kuni neli kilogrammi, nüüd ta saab selle eest ainult pool kilogrammi, kui neid üldse saada on.

Arvestuste kohaselt tõõstustõõlise reaalpalk oli juba ainult toidusinete osas vabas Eestis kolm korda suurem kui praegune. Riietuse ja jalanõude ostmise kulu alal on vahe praeguse ja endise vahel veelgi suurem, ligi viiekordne. Nõusugune rõnk elustandardi langus Kremli ekspluateerimispoliitika tõttu — seesugune on kommunistliku propaganda poolt üleskiidetud "Suure Kodumaa abi" Eesti rahvale Nõukogude okupatsiooni all".

Väike perekond, 3 inimest
SOOVIB SUURT TUBA
köögi kasutamisega ehk osa korterist. Soovitav kesklinna või västra tunnelbana läheduses. Tasuks aitan kodustes töödes ja vaatan laste järgi. Vastused „Peatselt" ST. Hk.

Vajatakse kohe
vilunud PAGARIT
Korter olemas, 1 tuba ja köök.
TARA BAGERIET
Skånegatan 48. Tel. 43 61 30.

Kohalik elu

STOCKHOLM

Eesti Üliõpilaskond Rootsis

III üliõpilaspäevad toimuvad 28.—29. augustil 1954 Lidas. Sõita rongiga, mis väljub Stockholmi Centralist laupäev kl. 23. skp. kell 15.10. Tulingesse, kus on buss vastas. Lähem informatsioon t. 459211.

ENMKÜ Meeskoori esimene lauluharjutus

on täna kl. 19.30 KFUM ruumes. Palutakse kõiki koorilitkmeid võtta sellest osa. Koorist eemalejäänud ja uued lauljad teretulnud.

Koori juhatus.

ALINGSÅS

Kõigi organisatsioonide juhatuste, see on Alingsåsi eesti pihtkonna, ERF osak., AES, ja noorte spordiklubi ühisel nõupidamisel 14. skp. üksmeelselt peeti vajalikuks ja otsustati tähistada kodumaalt põgenemise 10-dat aastapäeva, mis toimuks 19 sept. s. a.

Alingsåsi Eesti pihtkond.
ERF Alingsåsi osakond.
Alingsåsi Eesti Selts.
Alingsåsi Spordiklubi.

BORÅS

Metropolilt Aleksanderi mälestamise jäädvustamise asjus

Metropolilt Aleksanderi Mälestamise jäädvustamise komitee poolt on saadetud Eesti ap.-õigeusu Borási koguduselle kaks korjanduslehte korjanduste teostamiseks kadunud metropolilt mälestamise jäädvustamisega seoses olevate kuludeks katteks. Suuremad kulutused on ette nähtud väärika hauamärgi valmistamiseks metropolilidi hauale ja mälestusraamatu väljaandmiseks metropolilidi kui kirikupea ja eesti riigitegelase elutööst.

Borási on korjandusleht rahaliste annetuste andmiseks koguduse kirikuvanema-laekuri hra A. L juures Norrby Långgatadsiandrd Laidla juures Norrby Långgatan 39 — 8 ja koguduse esimehe V. Sepp'a juures Brodalsgatan 3. Borási koguduse juhatus palub kõiki apostliku-õigeusulisi ja üldse kõiki Borásis elutsevaid eestlasi, kes hindavad kadunud metropolit Aleksanderi kui kirikupea ja meie ühe tuntuima riigitegelase elutööd kiriku ja Eesti rahva heaks, teha omad annetused eelmainitud kohtades kuni 12. sept. Korjandusleht ühes kogutud rahaga peavad Komiteele ära saadetud olema hiljemalt 15. sept. s. a.

● **Saksamaal Weissenaus, Ravensburgi lähedal, suri pärast pikka haigust 41 a. vanuses Hilda Stein, sünd Orav, pärit Tartust.**

● Sydneis suri Aleksander Kallas. Ta oli 80 a. vana ja elukutselt meremees.